

Nr 72.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till Svenska smörprovningarna; given Stockholms slott den 26 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 88, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, för Svenska smörprovningarnas verksamhet beräkna för budgetåret 1934/1935 ett extra reservationsanslag av 96,000 kronor.

Jag anhåller att nu få ånyo anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t.

Till Svenska smörprovningarnas verksamhet har under en följd av år utgått statsbidrag. Provningarnas verksamhet regleras genom av lantbruksstyrelsen den 29 juni 1931 utfärdad reglemente för provningarna samt av nämnda styrelse samma dag utfärdad kungörelse med särskilda föreskrifter för begagnande av Svenska smörprovningarnas varumärke för smör (runmärket) m. m. Jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t fast-

ställer lantbruksstyrelsen för varje budgetår stat för smörprovningarna. För vardera budgetåret 1928/1929 och 1929/1930 anvisades av riksdagen såsom bidrag till Svenska smörprovningarna 40,000 kronor. I anslutning till ett av jordbruksutredningen framställt förslag om viss förändring av smörprovningarnas kontrollverksamhet äskade Kungl. Maj:t av 1930 års riksdag ett till 81,300 kronor förhöjt anslag för budgetåret 1930/1931. I huvudsaklig överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag anvisade riksdagen för samma budgetår ett anslag av 81,900 kronor. Den avsedda förändringen beträffande provningarnas verksamhet avsåg dels en skärpning av kontrollen i fråga om smörets kvalitet genom hållbarhetsprovningar minst en gång i månaden för varje mejeri och den s. k. veckokontrollens utsträckning till allt exportsmör, dels en utvidgning av kontrollen att omfatta smörets äkthet, smörförpackningarnas nettovikt (nettovikt-kontroll), emballagets och förpackningarnas beskaffenhet samt den vid smörets framställning använda gräddens eller mjölkens pastörisering. Därjämte avsåges undersökningar böra företagas rörande smörets färg och salthalt samt tillsyn utövas över att smöret transporterades och lagrades på rationellt sätt. För kontrollens effektiva handhavande förutsattes, att Svenska smörprovningarna i samband med inrättande av vissa då planerade kontrollstationer utrustades med egna laboratorier, varav ett mindre i Göteborg för mera brådskande bestämningar och ett större i Malmö för utförande därjämte av mera tidskrävande undersökningar. Sistnämnda undersökningar skulle icke avse i egentlig mening vetenskaplig forskning, utan skulle de uteslutande tillgodose kontrollarbetets löpande behov samt tillämpningen av vetenskapliga resultatet på berörda arbete. Anslaget till Svenska smörprovningarna upptogs för budgetåret 1931/1932 till 93,000 kronor. För budgetåret 1932/1933 beräknades medelsbehovet till 99,500 kronor, men upptogs anslaget för sagda tid med hänsyn till beräknad reservation till 84,500 kronor. Vid meddelande av sitt beslut härom åberopade riksdagen jordbruksutskottets utlåtande i ämnet, vari utskottet, som icke kunnat undgå finna smörprovningarnas organisation påfallande dyrbar, ifrågasatte en utredning, huruvida och på vad sätt smörprovningarnas nuvarande organisation kunde utan åsidosättande av provningarnas effektivitet förenklas. För budgetåret 1933/1934 anvisades närmast på grund av befintlig reservation icke något nytt anslag. Den av lantbruksstyrelsen för budgetåret 1933/1934 fastställda staten slutar på 134,325 kronor, varav för avlöningar m. m. 68,500 kronor och för övriga omkostnader 65,825 kronor. Nämnda belopp 134,325 kronor omfattar emellertid icke utgifter för försäljning av smörpapper och stävar (10,000 kronor), vilka utgifter balansera med ett motsvarande inkomstbelopp. I staten är tillgängligt statsbidrag upptaget till i avrundat tal 58,825 kronor.

I detta sammanhang torde jämväl böra erinras, att 1930 års riksdag anvisade på Kungl. Maj:ts förslag ett reservationsanslag av 4,000,000 kro-

nor för uppförande genom statens försorg av kontrollstationer för smör. Därefter företagna närmare utredningar och gjorda överväganden resulterade slutligen i ett i proposition nr 37 till 1933 års riksdag framlagt förslag till hyresavtal mellan staten och Malmö stad. Med anledning av sistberörda proposition bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att under vissa angivna förutsättningar förhyra lokaler för anordnande av en kontrollstation för smör i Malmö. Jämlikt lantbruksstyrelsen av Kungl. Maj:t den 22 juni 1933 erhållet bemyndigande har styrelsen träffat avtal dels med Malmö stad rörande förhyrande för statens räkning av lokaler för kontrollstationen för smör i Malmö, dels ock med Svenska mejeriernas riksförening u. p. a. om uthyrande av lokaler till föreningen.

I en den 29 december 1933 dagtecknad, till jordbruksdepartementet den 13 januari 1934 inkommen skrivelse har lantbruksstyrelsen överlämnat ett av styrelsen för Svenska smörprovningarna uppgjort statförslag för budgetåret 1934/1935 ävensom en av direktören för provningarna i ärendet avgiven promemoria. Därvid har styrelsen — som anbefallts verkställa den av riksdagen begärda utredningen, huruvida och på vad sätt smörprovningarnas organisation kunde utan åsidosättande av provningarnas effektivitet förenklas — uttalat, att styrelsen vid fastställande av stat för smörprovningarna för de gångna budgetären vidtagit alla de besparingsåtgärder, som ansetts utan större olägenhet kunna genomföras. Vidare har styrelsen i sagda skrivelse framlagt förslag till vissa ytterligare förändringar i det av riksdagen avsedda syftet. Innan jag ingår på denna framställning, torde jag få erinra, att allmänna svenska mejeristföreningens styrelse i skrivelse den 17 juli 1931 ifrågasatt, att åt Svenska smörprovningarna skulle uppdragas att för varje smörexporterande mejeri göra undersökning av det vid smörtillverkningen använda vattnet. Sistnämnda skrivelse, vilken på sin tid remitterades till lantbruksstyrelsen, har styrelsen återställt i samband med sitt nyssnämnda utlåtande den 29 december 1933.

Det av Svenska smörprovningarnas styrelse uppgjorda statförslaget för budgetåret 1934/1935 slutar på en utgiftssumma av 178,175 kronor, varav 98,300 kronor till avlöningar och återstoden till övriga omkostnader. Då inkomsterna (provningsavgifter från mejerier, kontrollavgifter för ägg m. m.) beräknats till 82,000 kronor, har för uppehållande av driften äskats ett statsanslag av 96,175 kronor, vilket belopp i jämförelse med det för innevarande budgetår tillgängliga statsbidraget å i avrundat tal 58,825 kronor utgör en höjning med 37,350 kronor. Denna utgiftsstegring sammanhänger i viss mån med att smörprovningarnas verksamhet beräknas kunna taga sin början i den nya kontrollstationsbyggnaden i Malmö hösten 1934.

För fullgörande av den åt lantbruksstyrelsen uppdragna utredningen har styrelsen verkställt en ingående undersökning om möjligheterna av en förenkling av smörprovningarnas verksamhet och därvid skärskådat

provningarnas olika verksamhetsgrenar var för sig. För denna undersökning har närmare redogörelse lämnats i *lantbruksstyrelsens ifrågavarande skrivelse*, varur må återgivas följande sammandrag.

De ordinarie smörprovningarna med tillhörande extra provningar, till vilka smör ordinärt tre gånger årligen inkallades från varje i smörprovningarna deltagande mejeri, utgjorde grundvalen för smörprovningarnas hela verksamhet, i det att deras syfte närmast vore att utsortera de mejerier, vilkas produktion vore av beskaffenhet att kunna åsättas runmärket och således bliva föremål för export. Smörexportens mer eller mindre tillfälliga omfattning syntes därför icke kunna giva anledning till en inskränkning i de ordinarie provningarnas omfattning. Dessa provningar vore tillika av stor betydelse såsom ett medel att bidraga till en allmän höjning av smörkvaliteten inom landet. Någon nedskärning av de nu ifrågavarande provningarnas omfattning borde alltså icke ske. Däremot skulle genom ett sammanförande på visst sätt av de ordinarie provningarna till Malmö någon ekonomisk besparing kunna vinnas. En annan utväg vore, att provningar jämväl finge verkställas i Göteborg men att de skulle helt ledas från Malmö och utföras av den därstädes placerade personalen, som då jämväl skulle ombestyras all korrespondens och bokföring m. m. I betraktande emellertid av nuvarande i flera avseenden rådande osäkerhetsförhållanden har lantbruksstyrelsen ansett den nuvarande organisationen böra åtminstone tillsvidare bibehållas. Särskilt syntes så böra ske, därest vissa planer till ordnande av smörprovningarnas lokala förhållanden i Göteborg skulle komma att aktualiseras.

Lantbruksstyrelsen har jämväl undersökt *möjligheterna av en förenkling i själva provningsförfarandet*. Styrelsen har därvid erinrat, att varje i de ordinarie och extra provningarna deltagande smördrittel bedömdes av en nämnd av sex personer, arbetande i tre grupper med två bedömare i varje. I varje bedömningsnämnd hade minst två av smörprovningarnas befattningshavare varit ledamöter och de övriga utgjordes av smörexportörer, mejerikonsulenter eller lärare i mejerihushållning. Styrelsen har närmast av med det statsfinansiella läget sammanhängande skäl funnit, att antalet vid varje provning tjänstgörande bedömare skulle kunna minskas till fyra utan att bedömningen skulle antagas komma att i effektivitet, jämnhet och kontinuitet visa sig underlägsen nu tillämpat förfarande. Styrelsen håller före, att med utnyttjande av till buds stående medel upphållande jämväl i fortsättningen av en önskvärd praktisk förbindelse mellan provningarna samt mejerikonsulenter och andra mejerinäringens representanter skulle visa sig möjlig. Styrelsen har tänkt sig, att två platser i regel skulle reserveras för provningarnas egna tjänstemän, en för representant för smörhandeln, särskilt exporthandeln, och en för mejerikonsulent eller annan målsman för mejerinäringen. Den föreslagna förenklingen i förevarande avseende beräknar lantbruksstyrelsen komma att medföra en minskning i de av smörprovningarnas styrelse upptagna utgifterna med 2,500 kronor.

Hållbarhetsprovningarna, som ägt rum sedan 1932, omfattade 1.2 kilogram smör, som insändes i pappaskar två gånger i månaden direkt till provning i Malmö eller Göteborg. Dessa provningar hade sin största betydelse för exportsmöret, som i regel komme konsumenterna till handa en längre tid efter tillverkningen än i fråga om det inom landet förbrukade smöret. Provens kvalitet underkastades först förkontroll vid omkring en veckas ålder och sedermera slutgiltigt kvalitetsbedömning vid tre veckors

ålder. Genom en motsvarande begränsning av antalet inkallade bedömare vid den slutliga bedömningen, som ifrågasatts beträffande de ordinarie provningarna, har lantbruksstyrelsen beräknat en besparing å 1,000 kronor kunna vinnas. Fördelen av att jämväl mejeriföreståndare såsom nu vore fallet deltog i hållbarhetsbedömningen — vilken fördel med den föreslagna anordningen bleve i viss mån inskränkt — syntes icke i förevarande avseende få tillmätas alltför stor betydelse, då även med nuvarande anordning endast förhållandevis mycket ringa fåtal av de smör-tillverkande mejeriföreståndarna kunde komma i tillfälle att deltaga vid dessa bedömningar.

Den kontroll, som varje till export anmält eller för export avsett smörparti skulle underkastas, eller den s. k. *veckokontrollen*, och varvid jämväl kontrollprov i och för undersökning av smörets vattenhalt uttoges, verkställdes i regel i vederbörande smörexportörs lagerkällare och utfördes av en tjänsteman hos smörprovningarna. Då på grund av ovissheten om ett smörparti komme att exporteras eller ej i regel samtliga i smörexportörernas källare intagna smörpartier eller smörmärken hade underkastats dylik kontroll, komme en inskränkt smörexport icke att medföra en motsvarande minskning av arbetet. Några förenklade och därvid jämväl kostnadsbesparande åtgärder i fråga om här förevarande del av smörprovningarnas arbete syntes icke kunna ifrågasättas annat än i samband med ett förnyat övervägande av frågan om smörexportens koncentration till allenast Malmö och Göteborg.

Vid den utbyggnad av smörprovningarnas verksamhet, som principiellt beslöts vid 1930 års riksdag, upptogs jämväl på programmet *nettoviktskontroll*, avseende att genom stickprovskontroll undersöka, om smördritt-larna innehölle den för exportsmöret vedertagna vikten jämte skälig godvikt, och beräknades anslag för anställande av visst antal nettoviktskontrollanter. Dessa befattningar, som även upptagits i de stater, som lagts till grund för lantbruksstyrelsens beräkning av behövt statsanslag, hade emellertid, bland annat på grund av de tid efter annan framförda kraven på inskränkning i smörprovningarnas organisation, efter överenskommelse mellan smörprovningarnas styrelse och lantbruksstyrelsen ännu icke tillsatts. Lantbruksstyrelsen — som principiellt ansåge, att statliga organ icke i oträngt mål borde befatta sig med kontroll av vikten av den vara, som av säljare levererades till köpare och därigenom ådraga sig ett ansvar, som borde åvila handeln — hölle före, att, sedan svenska mejeriernas riksförening numera fått hand om smörexporten, ordnandet av en tillfredsställande kontroll över vikten av det i dritt-larna förpackade smöret närmast borde ankomma på denna förening, som också torde vara i besittning av erforderliga möjligheter för denna anordnings genomförande. Lantbruksstyrelsen har därför föreslagit, att frågan om nettoviktskontroll av smör avfördes från smörprovningarnas program. Vidkommande budgetåret 1934/1935 hade i smörprovningarnas förslag till stat beräknats avlöningar till tre nettoviktskontrollanter för tiden från och med den 1 oktober 1934, då denna kontroll förutsatts skola taga sin början. Lantbruksstyrelsen beräknade, att ett avförande av denna personal skulle medföra en total besparing i provningarnas utgifter med 9,700 kronor.

På sätt förut nämnts ingick i jordbruksutredningens förberörda förslag, att svenska smörprovningarna skulle utrustas med särskilda *laboratorier*, vilka förutsattes skola komma till utförande i samband med provningarnas inflyttning i av utredningen ifrågasatta nya lokaler i Malmö och

Göteborg. Jordbruksutredningen beräknade den för laboratorieverksamheten erforderliga personalen sålunda:

	Malmö kronor	Göteborg kronor
1 kemist och bakteriolog	7,000	—
1 laboratorieassistent	—	5,200
4 laboratoriebiträden, varav 1 i Göteborg	7,200	2,400
2 laboratorievaktmästare	2,000	2,000
	Summa 16,200	9,600.

Lönernas slutsumma skulle sålunda uppgå till, förutom dyrtidstillägg, 25,800 kronor. Härtill skulle enligt utredningens beräkning komma kostnader för laboratoriernas underhåll med kemikalier m. m. med 3,000 kronor.

Smörprovningarnas styrelse har nu ansett, att med inrättande av ett laboratorium i Göteborg och anställande därstädes av personal för ändamålet tillsvidare kunde anstå, under förutsättning att provningarnas avdelning därstädes utrustades så, att undersökning av vattenhalt och pastöriseringsgrad där kunde verkställas. Det framlagda förslaget, däri inbegripet förberörda P. M., som således endast omfattade kontrollstationen i Malmö, avsåge — förutom den mera direkta för kontrollverksamheten erforderliga laboratorieverksamheten, som av jordbruksutredningen anförts såsom huvudmotiv för laboratorieverksamhetens anordnande och till vilken kontroll lantbruksstyrelsen ansett böra räknas jämväl kontrollen av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde, som använts vid smörberedning ävensom eventuell inblandning av främmande fett — jämväl en laboratorieverksamhet för utförande i samarbete med Alnarps mejeriförsöksanstalt av undersökning av smör för utrönande av smörfels natur och orsaker samt möjligheterna till deras avhjälpande m. m. I sitt program har smörprovningarnas styrelse i likhet med jordbruksutredningen upptagit vattenundersökningar. Smörprovningarna hava framlagt följande statförslag för laboratorieverksamheten, avseende tiden 1 oktober 1934—30 juni 1935.

	för 3/4 år kronor	för helt år kronor
1 laborator	5,250	7,000
1 förste laboratorieassistent	3,600	4,800
1 andre »	2,625	3,500
1 laboratoriebiträde	1,575	2,100
dyrtidstillägg förslagsvis cirka	1,000	1,400
laboratorieunderhåll	2,625	3,500
	Summa 16,675	22,300.

Lantbruksstyrelsen har beräknat, att smörprovningarnas förslag komme att ställa sig 3,000 à 4,000 kronor dyrare årligen än det ursprungliga av jordbruksutredningen framlagda. Efter att först hava närmare berört smörprovningarnas syfte och verksamhet i vad kunde beröra med laboratorieverksamheten sammanhängande förhållanden, har lantbruksstyrelsen nu erinrat, att jordbruksutredningens förslag i huvudsak vore inriktat på den kontrollerande verksamheten och att riksdagen än ytterligare syntes hava velat betona smörprovningarnas karaktär av kontroll-

organ, och har styrelsen, med hänsyn till att vid centralanstalten för jordbruksförsök inrättats en särskild avdelning, förlagd till Alnarp och Stockholm, för anställande av försök på mejeriområdet och därmed också i fråga om smörtilverknigen ansett än mindre anledning föreligga att låta smörprovningarna utvecklas till någon praktisk-vetenskaplig försöksanstalt på smörtillverkningens område. Med denna upptattning ansåge lantbruksstyrelsen klart, att provningarnas laboratorieverksamhet under alla förhållanden borde avpassas att gälla sådana laboratorieundersökningar, som utgjorde direkta förutsättningar för framgången av den kontrollerande verksamheten. Vidkommande särskilt vattenundersökningar, vilka visserligen syntes nödvändiga för en rationell mejeridrift såväl som för en del andra industriella verksamhetsgrenar ävensom nr allmän-hygienisk synpunkt, ansåge lantbruksstyrelsen, att hithörande undersökningsverksamhet skulle vinna på att alla dylika analyser utfördes vid för vattenundersökningar i allmänhet mera specialiserade laboratorier. Då ett större kemiskt undersökningslaboratorium under alla förhållanden syntes böra komma till stånd i Malmö — i vilket avseende lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 december 1933 avgivit förslag i samband med förslag till omorganisation av det statsunderstödda kemiska kontrollväsendet — ansåge lantbruksstyrelsen dylika undersökningar helst böra förläggas till detta laboratorium. Det borde emellertid givetvis tillkomma smörprovningarna att påfordra, att vederbörande mejerier, när anledning härtill kunde anses föreligga, låte verkställa undersökning av vid smörtillverkningen använt vatten. Därest smörprovningarnas laboratorieutrustning inskränktes till vad som krävdes för den egentliga smörkontrollen, tunne lantbruksstyrelsen smörprovningarnas behov kunna tillgodoses sålunda:

1 laborator	kronor	7,000
2 laboratoriebiträden à 2,100 kronor.....	»	4,200
dyrtidstillägg	»	900
laboratorieunderhåll, förslagsvis	»	1,500
Summa kronor		13,600.

För tre fjärdedels år eller den tid, laboratoriet skulle vara i verksamhet under budgetåret 1934/1935, skulle således kostnaden uppgå till 10,200 kronor eller till 6,475 kronor mindre belopp än det i smörprovningarnas förslag upptagna. Härtill komme av smörprovningarnas styrelse i sitt statförslag för analysarbete under tiden 1 juli—30 september 1934 beräknat belopp av 1,500 kronor, vadan årskostnaderna för analysarbetet skulle uppgå till 11,700 kronor.

För laboratoriets utrustning har av direktören för smörprovningarna i förberörda P. M. beräknats ett belopp av 25,000 kronor. Lantbruksstyrelsen har föreslagit anvisande av ett särskilt anslag för laboratorieutrustningen, vilket styrelsen med hänsyn till den föreslagna begränsningen i laboratoriets arbetsuppgifter ansett böra bestämmas till 20,000 kronor.

I fråga om *Svenska smörprovningarnas allmänna utgifter* (arvoden till styrelsens ledamöter m. m.) har lantbruksstyrelsen föreslagit en minskning med sammanlagt 4,300 kronor. Lades härtill de förut irrägsatta utgiftssänkningarna eller 3,500 kronor för ordinarie provningar och hållbarhetsprovningar, 9,700 kronor för nettoviktskontrollen och i runt tal 6,500 kronor för laboratoriekostnader, uppginge de av lantbruksstyrelsen

förordade besparingarna i jämförelse med smörprovningarnas förslag till 24,000 kronor. Med en viss avjämning har lantbruksstyrelsen föreslagit, att statsanslaget för uppehållande av smörprovningarnas verksamhet under nästa budgetår bestämdes till 71,000 kronor. Då ingen reservation kunde beräknas å tidigare beviljade anslag för ifrågasvarande ändamål, måste hela detta belopp äskas av 1934 års riksdag.

Lantbruksstyrelsen har sålunda hemställt, att för budgetåret 1934/1935 måtte anvisas *dels* såsom statsbidrag till täckande av kostnaderna för Svenska smörprovningarnas verksamhet ett extra reservationsanslag av 71,000 kronor, *dels ock* till utrustning av Svenska smörprovningarnas laboratorium ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Mot lantbruksstyrelsens förslag har avvikande mening anmälts av *byråinspektören för mejeriärenden N. E. Carlberg*, som anförde:

Det synes angeläget, att smörprovningarnas omorganisation slutgiltigt utformas senast i samband med iordningställandet av en smörkontrollstation i Malmö. Detta torde kunna ske oberoende av eventuellt uppförande av smörkontrollstationsbyggnad i Göteborg.

Föreliggande utredning visar, att vissa fördelar uppstå vid förläggning av smörprovningarnas kontorsverksamhet till Malmö och upprätthållande av provningsverksamhet i tull utsträckning både i Malmö och Göteborg. Vid sådant iordnande synes verksamheten böra organiseras på här antordt sätt, särskilt som provningarnas effektivitet därvid skulle komma att bibehållas samtidigt som utgifterna skulle kunna nedbringas med 10,000 kronor. Statsbidraget skulle sålunda kunna beräknas till 61,000 kronor.

Departements-
chefen.

Svenska smörprovningarna hava särskilt genom sin fortlöpande kontroll över mejerier, som inneha runmärkesrätten, i betydande mån bidragit till att förbättra det svenska smöret och hava allttjämt en betydelsefull uppgift att fylla. Det är därtör en viktig angelägenhet, att smörprovningarnas verksamhet kan på ett effektivt sätt uppehållas i önskvärd omfattning. Å andra sidan måste med avseende å smörprovningarnas organisation iakttagas all den sparsamhet, som det ekonomiska läget här sasom på andra områden kräver, åt vilken mening riksdagen givit särskilt uttryck genom den i ärendet begärda utredningen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att lantbruksstyrelsen vid fastställande av stater för Svenska smörprovningarna under de senaste budgetåren sökt i möjligaste mån nedbringa statens utgifter för provningarna. Det för budgetåret 1932/1933 godkända medelsbehovet upptogs till 99,500 kronor, ehuru på grund av beräknad reservation nytt anslag beviljades allenast med 84,500 kronor. Enligt den av lantbruksstyrelsen fastställda staten för innevarande budgetår — för vilket budgetår med hänsyn till beräknad reservation något nytt anslag icke anvisats — utgör det tillgängliga statsanslaget allenast 58,825 kronor. Den av smörprovningarnas styrelse i förhållande till detta belopp med 37,350 kronor ifrågasatta höjningen för nästa budgetår hänför

sig vidkommande personalstaten närmast till kostnaderna för nettoviktsskontroll och för det föreslagna laboratoriet vid kontrollstationen i Malmö samt beträffande omkostnadsstaten till hyreskostnaderna. Lantbruksstyrelsens förslag innebär en nedsättning av det av smörprovningarnas styrelse föreslagna statsbidraget till (96,175 — 25,175 =) 71,000 kronor. Detta belopp är visserligen 12,175 kronor högre än det för innevarande budgetår tillgängliga statsbidraget. Då emellertid i nämnda summa, 71,000 kronor, ingår ett nytt anslag till laboratoriearbete med 11,700 kronor och ett med 6,725 kronor ökat belopp till hyreskostnader, innefattar lantbruksstyrelsens förslag i sak en utgiftsminskning i övrigt med 6,250 kronor.

Beträffande de ordinarie provningarna i Malmö och Göteborg skulle på sätt lantbruksstyrelsen påvisat en viss besparing kunna vinnas genom exempelvis ett sammanförande av dessa provningar till Malmö. På av lantbruksstyrelsen anförda skäl och med hänsyn därjämte till att i 1933 ars mjölk- och mejeritrednings uppdrag ingår att överväga frågan om smörprovningarnas ställning, organisation och uppgifter, håller även jag före, att åtminstone tillsvidare den nuvarande organisationen bör bibehållas. Med avseende å lantbruksstyrelsens förslag att i besparingssyfte minska antalet ledamöter i bedömningsnämnden vid de ordinarie smörprovningarna och hållbarhetsprovningarna är det givetvis en viktig sak att praktisk förbindelse även i fortsättningen kan uppehållas mellan smörprovningarna samt mejerikonsulenter och andra mejerinäringens representanter. Med hänsyn emellertid till vad lantbruksstyrelsen anført rörande de möjligheter, som jämväl efter en sådan åtgärd kunna i berörda avseende stå till buds, vill jag icke motsätta mig, att lantbruksstyrelsens förslag försöksvis får prövas. Erfarenheten får därefter utvisa, hur härutinnan lämpligast bör förfaras vid den slutliga utformningen av smörprovningarnas organisation. Ytterligare må härom allenast framhållas, att någon minskning i hållbarhetsundersökningarna näppeligen nu torde böra ske.

I de av lantbruksstyrelsen ifrågasatta besparingsåtgärderna ingår jämväl att från smörprovningarnas program avföra nettoviktsskontrollen, som visserligen från början avsetts att ingå i provningarnas verksamhet men som på grund av vissa omständigheter ännu icke kommit till utförande. Jag underskattar ej nettoviktsskontrollens betydelse utan anser, att denna kontroll har en viktig uppgift att fylla. Uppehållande av sådan kontroll synes dock närmast vara en handels angelägenhet. Lantbruksstyrelsen har härutinnan anført, att svenska mejeriernas riksförening, som numera ombesörjer smörexportens ordnande, torde hava möjligheter att genomföra denna anordning. Enligt min mening torde några åtgärder icke böra nu vidtagas, som kunna föregripa ett ställningstagande vid förenämnda utredning. I betraktande därjämte av riksdagens uttalande rörande angelägenheten att iakttaga sparsamhet i fråga om smörprovningarnas orga-

nisation synas några särskilda medel för nettoviktskontrollen icke böra beräknas för nästa budgetår.

Behovet att i samband med smörprovningarnas inflyttande i nya lokaler inrätta särskilda laboratorier för provningarna förutsattes i propositionen nr 266 till 1930 års riksdag. I avvaktan på ett slutligt ordnande av den fortfarande olösta kontrollstationsfrågan i Göteborg har i smörprovningarnas förevarande förslag under viss förutsättning frågan om ett till Göteborg förlagt laboratorium lämnats å sido. Jag anser det vara en viktig sak, att i samband med smörprovningarna erforderliga laboratorieundersökningar kunna komma till utförande snabbt och effektivt. Enär de i Malmö förhrydda nya lokalerna torde komma att tagas i bruk den 1 oktober 1934, böra medel för erforderlig laboratoriepersonal beräknas i anslaget till smörprovningarna för nästa budgetår. Beträffande laboratoriets organisation ansluter jag mig för närvarande till lantbruksstyrelsens förslag, som synes stå i nära överensstämmelse med den av riksdagen 1930 uttalade meningen, att vid smörprovningarna ifrågakommande laboratorieundersökningar icke böra innefatta i egentlig mening vetenskaplig forskning utan uteslutande tillgodose kontrollarbetets löpande behov. Frågan, huru undersökningar av vid smörtillverkningen använt vatten böra utföras, bör lämpligen komma under bedömande vid den förenämnda utredningen.

Mot lantbruksstyrelsens beräkning i övrigt av driftkostnadsanslaget för nästa budgetår har jag intet att erinra. Detta bör sålunda upptagas till 71,000 kronor.

Vad beträffar laboratoriets utrustning tillstyrker jag lantbruksstyrelsens förslag, att härför anvisas 20,000 kronor.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt skulle i statsbidrag till Svenska smörprovningarna för nästa budgetår erfordras (71,000 + 20,000 =) 91,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för Svenska smörprovningarnas verksamhet anvisa för budgetåret 1934/1935 under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 91,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.